

OBSAH

ÚVODEM 5

Kapitola I. ŘEČOVÁ KOMUNIKACE A RÉTORIKA

1. O řečové komunikaci 7
2. O rétorice 9
  2. 1. Renesance rétoriky a co ji způsobilo 9
  2. 2. Jak dnes chápat rétoriku 11
  2. 3. Interdisciplinárnost rétoriky 13
  2. 4. Další impulzy pro současnou rétoriku 15
  2. 5. Závěr 16

Kapitola II. ŘEČNICKÝ STYL A ŘEČNICKÉ ŽÁNRY

1. Některé názory na řečnický styl 18
2. Možné funkční vymezení řečnického stylu 19
3. Charakteristické vlastnosti současného řečnického stylu 20
  3. 1. Mluvenost 20
  3. 2. Veřejnost 21
  3. 3. Spisovnost 21
  3. 4. Adresnost 22
  3. 5. Sugestivnost 22
4. Řečnické žánry 25
  4. 1. Klasifikace řečnických žánrů 25
  4. 2. Charakteristika jednotlivých řečnických žánrů 26
    4. 2. 1. Agitační žánry 26
    4. 2. 2. Naučné žánry 27
    4. 2. 3. Příležitostné žánry 28
    4. 2. 4. Církevní žánry 29

Kapitola III. LEXIKÁLNÍ STRÁNKA ŘEČNICKÝCH PROJEVŮ

1. Úvodem 30
2. Rozšiřujeme svůj aktivní a pasivní slovník 31
3. Rozlišujeme zastaralá a živá slova 32

4. Mnohoznačnost slov může vést k nedorozumění	33
5. Slova mají rovněž konotativní významy	34
6. Důležitá je i spojitelnost slov	35
7. Synonymní slova umožňují pestrost a sugestivnost projevů	36
8. Paronyma jsou zrádná slova	37
9. Cizí slova v řečnických projevech	39
9. 1. Postoje k cizím slovům	40
9. 2. Významová a mluvnická stránka cizích slov	41
9. 3. Výslovnostní stránka cizích slov	42
9. 4. Názvy zahraničních měst	43
9. 5. Citátové výrazy	44
10. Slova se zvláštní funkcí	45

Kapitola IV. VĚTNÁ STAVBA ŘEČNICKÝCH PROJEVŮ

1. Úvodem	46
2. Větná stavba a myšlení řečníka	46
3. Falešná syntagmata a dvojznačnost výpovědi	47
4. Typy vět a jejich délka	48
5. Slovesné a jmenné vyjadřování	51
6. O nepravých vedlejších větách	52
7. Odchytky od pravidelné mluvnické stavby věty	53
8. O slovosledu a větosledu	54
9. O hromadění stejných tvarů slov vedle sebe a nelibozvučnosti	56

Kapitola V. ZVUKOVÁ MODULACE ŘEČNICKÝCH PROJEVŮ

1. Úvodem	58
2. Větná intonace	58
3. Frázování řeči	60
3. 1. Fyziologická pauza	60
3. 2. Logická pauza	60
3. 3. Řečnická pauza	61
3. 4. Formulační pauza	61
4. Větný přízvuk a větný důraz	62
5. Mluvní tempo	63
6. Silové odstínění a zabarvení hlasu	64

Kapitola VI. O NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACI

1. Obecně o neverbálních kódech a jejich funkcích	67
2. Typy neverbálních signálů a jejich charakteristika	69
2. 1. Symboly	69
2. 2. Ilustrátory	69
2. 3. Regulátory	70
2. 4. Adaptéry	70
3. Druhy mimoslovního sdělování a jejich vymezení	70
3. 1. Proxemika	70
3. 2. Haptika	72
3. 3. Posturika	74
3. 4. Kinezika	75
3. 5. Mimika	77
3. 6. Pohledy	79
4. Kde se můžeme podrobněji poučit o neverbální komunikaci?	80

Kapitola VII. EXTRALINGVISTICKÉ PROSTŘEDKY V RÉTORICKÝCH TEXTECH

1. Úvodem	83
2. Druhy extralingvistických prostředků	83
2. 1. Presupozice	83
2. 2. Reakční čas	84
2. 3. Iniciační čas	84
2. 4. Simultánní čas	85
2. 5. Poměr mezi reálným a redundantním časem	85
2. 6. Délka replik	85
2. 7. Frekvence vstupů a jejich následnost	85
2. 8. Psychosomatický stav komunikantů	85
2. 9. Empatie komunikantů	86

Kapitola VIII. O FIGURÁCH, TROPECH A NEFIGURÁLNÍCH PROSTŘEDCÍCH V SOUČASNÉ RÉTORICE

1. Obecné pojetí a funkce figur a tropů	88
2. Typy figur a tropů, stručný výklad jejich významů	92

2. 1. Sugestivní specifické řečnické prostředky	92
2. 2. Emfatické specifické řečnické prostředky	97
2. 3. Názorové specifické řečnické prostředky	99
2. 4. Dramatické specifické řečnické prostředky	102
2. 5. Ozdobné specifické řečnické prostředky	104
3. Nefigurální řečnické prostředky	107
4. Závěry	108

Kapitola IX. POLITICKÉ ŘEČNICKÉ PROJEVY

1. Úvodem	110
2. Základní funkce politických projevů a kategoriální znaky kreovaného světa	111
3. Jazykové ztvárnění kreovaného světa politické propagandy	111
4. Persvazivní techniky politických projevů	115
5. Módní slova a expresiva v politických projevech	117
6. Významové změny slov a tzv. sémantická inflace	119
7. O totalitní a posttotalitní novořeči	121

Kapitola X. NĚKTERÉ LOGICKÉ ASPEKTY RÉTORIKY

1. O argumentaci	124
1. 1. Typy argumentace	125
1. 2. Jak se projevuje sofista	127
2. O usuzování	128
2. 1. Zásady správného usuzování	128
2. 2. Některé druhy úsudků a jejich schémata	130
3. O definování	135
3. 1. Složky definice	136
3. 2. Základní pravidla definování	136
3. 3. Druhy definic	138
4. O klasifikaci	140
4. 1. Druhy klasifikace	140
4. 2. Podmínky klasifikace	141
5. Odkud můžeme čerpat hlubší poučení o logických principech	142

Příloha

1. VYBRANÉ ZÁSADY RÉTORIKY	143
2. JURISTICKÉ ŽÁNRY	148
LITERATURA	153
REJSTŘÍK	159